

1.1

1.1

Cynhyrchwyd y Polisi hwn i hysbysu'r cyhoedd, cynghorwyr, staff Cyngor Bwrdeisdref Sirol Blaenau Gwent (CBSBG) a phartïon eraill ar pryd, pam a sut y bydd CBSBG yn ymgymryd â gwaith a choetiroedd sydd ar ein tir.

1.2

1 RG \ 3 R O L V L K Z Q \ Z V L F U K D X I R G \ & \ Q J R U \ Q F \ G \ P I I X U Ć R J
berthnasol a pholisi lleol a chenedlaethol yn ymwneud â rheoli coed a choetiroedd o fewn ardal Blaenau Gwent. Mae hyn yn cynnwys rheoli coed i ostwng unrhyw beryglon cysylltiedig yn ogystal â rhoi ystyriaeth i fuddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol stoc iach o goed trefol.

1.3

Mae'r Polisi hwn yn llwyr ar gyfer rheoli tir a choetiroedd sydd ar dir y mae'r Cyngor yn berchen arno. Cyfrifoldeb y deiliad tir perthnasol yw rheoli coed ar dir y tu allan i berchnogaeth y Cyngor. Gall y Cyngor osod Gorchymyn Cadwraeth Goed ar goed sydd ar dir mewn perchnogaeth breifat, fodd bynnag trafodaeth fer iawn sydd ar Orchmynion Cadwraeth Goed yma gan fod canllawiau ar wahân ar gyfer y broses hon. Mae gan y Cyngor hefyd bwerau rheoleiddiol yng nghyswllt coed

&"`8Uh[Ub]UX`9[k mXXcf]cb

2.1

I adlewyrchu polisi llywodraethol ehangach, mae CBSBG wedi datblygu'r tair egwyddor allweddol
GGLO\QRO \QJ QJK\VZOOW FRHG D FKRHWLURHGG \U \$ZGXUGRO

- Rheoli ein stoc coed

Mae gan CBSBG raglen archwilio gynhwysfawr sy'n cynnwys yr holl goed o fewn ein
SHUFKQRJDHWK &DLII \U KROO JRHG HX KDUFKZLOLR DU VD
FK\PZ\VWHUDX 5KRGGLU DGURGGLDG DP XQUK\Z JRHG V\GG
&%6%* V\¶Q SDUDWRL FRQWUDFWDX DU J\IHU \ JZDLWK < 7v
fwyaf o waith tyfu coed rhagweithiol ac ymatebol CBSBG i atal, lle bo angen, broblemau a
achosir gan goed mewn ardaloedd trefol iawn, a hefyd i drin gorchudd coed a choetiroedd
mewn ffordd gyfrifol i sicrhau y caiff y nodweddion gwerthfawr hyn eu cadw yn yr hirdymor.

- Ailblannu lle cafodd stoc coed ei golli neu ei symud

%\GG &%6%* \Q DUZDLQ GUZ\ HVLDP SO PHZQ VDÀHRHGG R IH
UKHV\PRO \PDUIHURO D E\GG \Q DQHOX L JHIQRJL SODQQX F
CBSBG yn berchen arnynt.

- Diogelu a Chadwraeth

&DLII \U KROO JRHG \ PDH &%6%* \Q EHUFKHQ DUQ\QW HX GL
FDQLDWiX XQUK\Z ZDLWK L¶Q FRHG KHE JDQLDWkG \U \$ZGXU
o goed a choetiroedd y cyngor a choed a choetiroedd phreifat o fewn Blaenau Gwent eu
diogelu gan ddeddfwriaeth genedlaethol. Mae'r rhain yn cynnwys Gorchmynion Cadwraeth
&RHG PHVXUDX UKHROL F\QOOXQLR D G\QRGLDG WLU DUEHC
PZ\ R IDQ\OLRQ DP GGLRJHOX FRHG \Q \ &DQOODZLDX &\QOO
&DQOODZ DU J\QQZ\V &RHG &RHWLURHGG D *ZU\FKRHWLURHGG PH
chanllawiau ar wahân ar Orchmynion Cadwraeth Coed, sydd ar gael ar ein gwefan.

' ""DUa 'ZcX'mb'f\U]X']'b]'fYc`]'Y]b'ghcWWcYX'!'XYU``'mf'

3.8

Mae ymarfer y meddir ei amddiffyn sy'n gyson gyda dyletswydd gofal, yn seiliedig ar ofal rhesymol, tebygolrwydd rhesymol ac ymarferoldeb rhesymol yn rhoi dull cost-effeithlon ar gyfer rheoli stoc coed. Er y gellir cwestiynu cost o'r fath dylid gwerthfawrogi ei fod mewn gwirionedd yn fuddsoddiad cadarn, nid yn unig yng nghyswllt sicrhau diogelwch y cyhoedd yn gyffredinol tra'n cynnal y buddion niferus y mae coed yn eu rhoi, ond hefyd yng nghyswllt rhoi dull ar gyfer i'r awdurdod amddiffyn ei hun yn gadarn pe byddai damwain.

3.9

Mae systemau rheoli o'r fath yn gostus ac felly mae'n rhaid i waith i goed gael ei wneud yn nhrefn

(" " " Gi h i m f i m X m a i m b i f \ Y c `] Y] b W c Y X U N b W c Y X k] [c Y X X ! ")

4.7

0DHU VWHP \Q GLE\QQX DU LQ 7vP 6HLOZDLWK *Z\UGG IRG
arno a lle mae ein coed a'n coetiroedd. Mae felly'n bwysig fod pob adran o fewn y Cyngor sydd
â chyfrifoldebau perchnogaeth tir yn cadw'r wybodaeth hon yn gyfredol ac yn ei rhannu gydag
DHORGDX RU 7vP 6HLOZDLWK *Z\UGG

4.8

Caiff gwaith ymatebol rheoli coed ei wneud mewn ymateb i sefyllfa argyfwng megis difrod i goed
cyngor yn dilyn storm neu archwilio coeden y rhoddwyd adroddiad ei bod yn beryglus - dylid nodi
yr anelir yr arolwg coed rhagweithol at ostwng yn sylweddol yr achosion o goed peryglus sy'n
digwydd o fewn y Fwrdeisdref a'r angen am waith brys.

) "'Gi h'mf'mXma 'mb 'f\Yc`]'Y]b'WcYX!'WV]g]UXUi '[Ub'm Wm\cYXX'bU'W\U]ZZ'Yi '[k bYi X

5.1

Mae'r Cyngor yn derbyn llawer o geisiadau gan y cyhoedd i wneud gwaith i goed yr ystyriwn nad yw'n hanfodol, hynny yw rheoli and yw'n uniongyrchol gysylltiedig â diogelwch ein stoc coed ac a fydd yn arwain at golli'r adnodd trefol gwerthfawr hwn.

5.2

1L ZQHLU JZDLWK QDG \VW\ULZQ HL IRG \Q KDQIRGRO PDH K deddfwriaeth sy'n hyrwyddo cadw coed a gorchudd brigdwf o fewn ein tirlun trefol am resymau iechyd, cymdeithasol a bioamrywiaeth. Mae hyn hefyd yn sicrhau y caiff cyllid y Cyngor ei gyfeirio at waith blaenoriaeth yn gysylltiedig gyda'n rhaglen ragweithiol o arolygon coed. Caiff natur y FHLVLDGDX DPODI KHE IRG \Q KDQIRGRO QD \GGZHQ \Q HL JZ

5.3 - Rhesymau cosmetig neu ymddangosiad

Mae hyn yn ddiangen, costus a gall gael effaith niweidiol ar iechyd hirdymor ac integriti strwythurol FRHG 0DH JDQ XQUK\Z ZDLWK WRFLR \SRWHQVLDO L URL F\ DF PDH KHI\G IHO DUIHU \Q K\UZ\GGR DLOG\¿DQW HJQwRO \Q sylweddol a pharhaus yn y dyfodol.

5.4 - Colli golau/cysgod

1LG RHV XQUK\Z KDZO VWDWXGRO QHX J\IUDLWK J\IIUHGLQ L CBSBG yn gwneud gwaith coed i alluogi golau naturiol neu ostwng cysgodi yng nghyswllt anheddau. Fodd bynnag, lle caiff dwy neu fwy o goed bytholwyrdd neu led-fytholwyrdd eu plannu PHZQ OOLQHOO J\GD\U SRWHQVLDO L JDHO HX K\W\G\U\H\GG\IH * ZUWKJ\PGHLWKDVRO IRG \Q EHUWKQDVRO

5.5 - Gosod Paneli Solar

0DH\U IIDLWK QDG RHV XQUK\Z KDZO VWDWXGRO QHX J\IUDL \Q HIIHLWKL R DU GGHIQ\GG SDQHOL VRODU '\OLG KHI\G URL effaith y gallent ei gael, ar hyn o bryd a hefyd yn y dyfodol, wrth ystyried gosod paneli solar.

5.6 - Colli neu ymyrryd yng nghyswllt signal teledu neu loeren

0DH SU\QX WUZ\GGHG GHOHGX QHX GDQ\VJUL¿DG L GGDUSDU i'r pwrcasydd weithredu'r offer sy'n derbyn unrhyw signal sydd ar gael. Fodd bynnag, nid oes XQUK\Z KDZO F\IUHLWKLRO L VLJQDO WHOHGX OORHUHQ \Q \ JZDLWK L JRHG \QJ QJK\VZOOW FROOL QHX \P\UU\G DU VLJQD gwasanaeth yng nghyswllt negyddu materion yn ymwneud â derbyniad.

5.7 - Colli golygfeydd

*DQ QDG RHV XQUK\Z KDZO L RO\JID KHE HL FKXGGLR JDQ JR \Q JZQHGX JZDLWK FRHG \Q XQLJ L ZHOOD JRO\JIH\GG L DF R K\Q \Q F\QQZ\V DUGDORHGG OOH JDOO JRO\JIH\GG IRG ZHGL hawl i symud ein coed ein hunain os credwn ac y gallwn roi tystiolaeth y bydd hyn er budd tirlun cyhoeddus ac amwynder gweledol.

5.8 - Diosg dail, ffrwythau ac ysgyrion

Rhaid disgwyl ysgyrion rhesymol megis dail, ffrwythau, cnau, blodau, gweddillion, mân bren marw ac isgynnyrch sy'n digwydd yn naturiol fel rhan o brosesau bywyd coed, lle mae coed ar gael. Felly ni fydd CBSBG yn gwneud gwaith i goed yng nghyswllt negyddu materion o'r fath. Mae baw adar

* " 7cYX'mb['b[\mgk ``h'df]ZZmfXX

6.1

O fewn yr amgylchedd trefol, ac yn wir yr amgylchedd gwledig hefyd, mae potensial gwrthdaro UKZQJ SUHVHQROGHE FRHG D GHIQ\GG GLRJHO \ EULIIRUGG GGLZ\JLZ\G \Q \Q EHUWKQDVRO L JRHG \ PDH &%6%* \Q E perchnogaeth breifat sydd â'r potensial i effeithio ar y briffordd fabwysiedig.

6.2 - Caiff Deddf Priffyrdd 1980

ei gweinyddu gan awdurdodau cymwys perthnasol megis yr awdurdodau priffyrdd lleol a /O\ZRGUDHWK &\PUX <Q \ UKDQ IZ\DI R DFKRVLRQ E\GG &%6% ddefnyddio pwerau dirprwyedig mewn ffordd debyg i fesurau rheoli cynllunio a osodwyd gan 'GHGGI &\QOOXQLR 7UHI D *ZODG

6.3

ODH JZDKDQRO DGUDQQDX R¶U 'GHGGI 3ULII\UGG \Q JRVRG G meddianwyr tir i sicrhau y caiff y briffordd, yn cynnwys llwybrau troed a seilwaith cysylltiedig, ei J\QQDO D FKDGZ PHZQ PRGG GLRJHO DF DGGDV ODH HQJKUH 'GHGGI 3ULII\UGG \Q F\QQZ\V RQG KHE HX F\I\QJX L \ GLO\Q

- 7RFLR L URL UKZQJ P P R JOLULDG IHUWLJRO XZFK
- 7RFLR L URL P R JOLULDG IHUWLJRO XZFKEHQ Ooz\EU
- 7RFLR L DOOXRJL OOHGLDG JRDX GLJRQRO R JRORIQ QH
- 7RFLR L V\PXG W\¿DQW SHU\JOXV
- 7RFLR L DOOXRJL OODLQ ZHOHGHGG D UDJQRGZ\G PHZQ
- 7RFLR L DOOXRJL FHUGGZ\U L I\QG KHLELR¶Q GGLRJHO

6.4 - Y Ddeddf Priffyrdd yng nghyswllt tir y mae CBSBG yn berchen arno

%\GG &%6%* \Q \PGUHFkX L ZQHxG \U KROO ZDLWK V\¶Q RI\Q GG\QRGL¶U JZDLWK 0HZQ UKDL DFKRVLRQ HIDEOOL QDQHXGU ofynion mynediad.

6.5 - Y Ddeddf Priffyrdd yng nghyswllt tir nad yw CBSBG yn berchen arno

ODH 'HGGI 3ULII\UGG \Q ZHLWKUHGRO DU J\IHU SRE WLUII \Q F\ÀZ\QR K\VE\VLDG \P PKRE OOHROLDG \ PDH¶Q WHLPOR V EULIIRUGG QHX OZ\EU WURHG GDQ V\OZ)HO DUIHU FDLII VD drwy'r ganolfan galw neu eu dynodi gan swyddogion CBSBG megis arolygwyr priffyrdd yn ystod eu dyletswyddau dyddiol.

6.6 - Gwaith Argyfwng Coed a Phriffyrdd

Bydd CBSBG yn gwneud gwaith argyfwng i ddiogelu unrhyw goeden neu goed sydd wedi methu'n rhannol neu'n gyfangwbl sy'n effeithio ar y rhwydwaith priffyrdd. Gellir ailgodi cost hynny ar berchennog y tir.

+''9[k mXXcf]cb'dc`]g]mWX k UbY[c`

7.1 - Darparu ardal bridd y gellir ei defnyddio

0DH FRHG IHO DUIHU DQJHQ DUGDO EULGG \ JHOOLU HL GGHIQ nwyon, sydd y ddau'n hanfodol i ddatblygu a chynnal system wreiddio iach a hyfyw. Yn yr amgylchedd trefol mae darpariaeth ardal bridd o'r fath y gellir ei ddefnyddio yn aml yn cael ei beryglu ac mae hyn yn neilltuol o berthnasol yng nghyswllt coed ar briffyrdd lle mae wyneb caled yn amlach na pheidio.

7.2

Os yn bosibl o gwbl, dylid osgoi'r arfer presennol o osod tarmac hyd at brif gyff coeden. Mae VWUZ\WGXU FDQJKHQDX FRHG \Q F\IHLULR GOU \Q DUEHQQLJ ganghennau a lawr y prif gyff, felly bydd darparu rhidyllau coed, defnyddio palmant treiddadwy a glymwyd gyda resin neu ardal fach heb darmac o amgylch gwaelod y goeden yn caniatáu i lawer R GGOU \QG L PHZQ L¶U SULGG R IHZQ DPJ\OFKHGG JZUHLGGJ defnyddio wyneb anhydraid, megis concrit, o amgylch gwaelod coed.

7.3 - Difrod tybiedig i strwythurau adeiledig

/OH \VW\ULU ERG GLIURG L VWUZ\WGXUDX DGHLOHGLJ \Q J\V\O yn berchen arno, yn y lle cyntaf dylai perchnogion eiddo gysylltu â'u cwmni yswiriant adeiladau. 0DH JDQ \ &\QJRU GG\OHWVZ\GG L \PFKZLOLR SRE KDZOLDG DP tystiolaeth addas. Gall canfyddiadau ymchwiliad yswiriant gael y Cyngor yn atebol ac arwain at argymhellion yn ymwneud â choeden y mae'r Cyngor yn berchen arni (tocio, gosod rhwystrau gwreiddiau ac yn y blaen). Byddai'n rheidrwydd ar y Cyngor i weithredu yn unol â hynny yn y sefyllfa hon.

7.4

Byddai angen ystyried pob hawliad unigol ar ei haeddiant ei hun ac yn dilyn canllawiau'r Protocol /OLQLDUX DU \ &\G D OXQLZ\G JDQ *\PGHLWKDV 6Z\GGRJLRQ & hawliadau blaenorol am iawndal a/neu setliadau yn gosod cynsail cyfreithiol ar gyfer hawliadau posibl eraill.

7.5 - Difrod troseddol i goed y mae Cyngor Bwrdeisdref Sirol Blaenau Gwent yn berchen arnynt

Caiff unrhyw waith anghyfreithlon neu heb ei gymeradwyo i goed y mae CBSCG yn berchen arnynt ei ystyried fel difrod troseddol. Mae hyn hefyd yn cynnwys gwenwyno coed neu gylchrisglo sy'n anffodus yn dod yn gynyddol gyffredin. Cyn belled ag sy'n rhesymol ymarferol, bydd CBSBG yn gweithio gyda'r heddlu a cheisio erlyn y rhai sy'n gyfrifol am waith anghyfreithlon ar goed.

7.6 - Bydd Cyngor Bwrdeisdref Sirol Blaenau Gwent yn ymdrechu i gynnal dim colled net

o goed dan eu rheolaeth o fewn unrhyw gyfnod 5 mlynedd ac mewn gwirionedd yn anelu i J\Q\GGX EULJG\¿DQW GDQ HX UKHRODHWK GUZ\ J\QOOXQLDX Q Mae'n anochel y caiff coed eu colli fel canlyniad i (ymysg pethau eraill) fandaliaeth, clefyd, PDUZRODHWK QHX RV \Z¶Q UKDLG HX V\PXG L J\G\PIIXU¿R J\GD

7.7

6LFUKHLU GLP FROOHG DU RUFKXGG EULJG\¿DQW FRHG JDQ
II\UGG GLO\QRO

- 3ODQQX QH¿Zywg Gethau coed priodol ar ofodau agored cyhoeddus presennol, FRULGRUDX VWUDWHJRO D VDÀHRHGG SRUM\KRODH\ODX GLL allanol eraill.
- /OLQLDUX G Dwyf o Ni ched G drwy ddatblygiad yn parhau i gael ei liniaru nid yn unig drwy amnewid tebyg am debyg ond hefyd drwy geisio iawn drwy blannu ychwanegol, lle'n ymarferol.
- 5KHRODHWK XQ Llyr a blannu KRO coed drwy reoli ein stoc coed ein hunain;
- <PJ\IUDQLDG \ J\PXQHG gweithio gyda grwpiau cymunedol sefydledig i blannu a VDÀHRHGG \ F\QJRU

7.8

Lle mae gofod yn galluogi plannu coeden a chyrraedd ei dwf a'i ffurf eithaf, bydd CBSBG yn anelu i blannu'r goeden fwyaf posibl serch yr angen i ddewis coed am resymau cymeriad,

F\QOOXQ DF DGGDVUZ\GG
'\OLG SODQQX FRHG PHZQ XQUK\Z OHROLDG UKHV\PRO DGGD
(IDOODL PDL QDG HL EDWUZP WZI QDWXULRO \ E\GG WZI D II
R IDWKDX UKHROL PHJLV WRFLR IIXU¿DQQRO D WKRFEUHQLR
/OÈDDÀ

7.8

7.18

Bydd CBSBG Blaenau Gwent yn ymgymryd â rheoli coed mewn ymateb i ganllawiau'r

7.20

Bydd CBSBG yn ymgymryd â rheoli coed drwy roi ystyriaeth i'r pwysau cynyddol ar ein poblogaethau coed trefol;

Mae pwysau cynyddol ar boblogaethau coed trefol ac mae'r rhesymau dros eu symud neu ddiffyg
S O D Q Q X F R H G Q H Z \ G G \ Q D P U \ Z L R O

- Mae poblogaeth heneiddiol, yn arwain at nifer cynyddol o goed sy'n marw neu sy'n beryglus
- Bygythiadau cynyddol o blâu a chlefydau, yn aml yn ymwneud â rhywogaethau penodol o goed
- 'L I I \ J G H D O O W Z U L D H W K R G G D W U \ V L D G D X L J \ Q R U W K Z \ R J Z
yng nghyswllt materion megis colli golau, symud dail a ffrwythau, draeniau wedi blocio, gwthiad wyneb llwybrau troed ac ymsuddiant
- Galw cynyddol am ddatblygu adeiladau newydd
- * R V R G D F K \ Q Q D O D F K D G Z V H L O Z D L W K F \ A H X V W R G D X
- 'L P F D G Z D W \ P D J Z H G G μ F R H G H Q L D Z Q \ Q \ O O H L D Z Q † D W
gyrraedd eu potensial llawn
- 'L I I \ J G H D O O W Z U L D H W K D P \ E X G G L R Q \ P D H F R H G \ Q H X U

7.21 - Gorchmynion Cadwraeth Coed ar goed y mae'r cyngor yn berchen arnynt

Yn hanesyddol bu gorchmynion cadwraeth coed ar rai coed ac mae'r rhain yn dal i fod yn eu lle.

Fodd bynnag gan fod y Cyngor yn gorff cyfrifol gyda dyletswydd statudol i ddiogelu a chadwraeth coed ni ystyriwyd ei bod yn ddoeth i'r Cyngor osod gorchmynion cadwraeth ar goed sydd ar ein tir

H L Q K X Q D L Q 'L P R Q G S D Q I R U L V J \ F D L I I F R H G H X F R O O L \ F D

Ile gwell i fyw a gweithio

Ile gwell i fyw a gweithio

Manylion Cyswllt

2V RHV DQJHQ JZ\ERGDHWK \FKZDQ+RO F\V\OOWZFK k

Chris Engel
Rheolwr Gwasanaeth Seilwaith Gwyrdd
)I{Q
(ERVW FKULV HQJHO#EODHQDX

Nadine Morgan
Swyddog Prosiect Bioamrywiaeth
)I{Q
(ERVW JRY XNQH PRUJDQ#EODHQD

Katie Partington
Ecolegydd
)I{Q
(ERVW NDWLH SDUWLQJWRQ#EODHQD

\$QGUHZ)OHPLQJ
6Z\GGRJ +DZOLDX 7UDPRU
)I{Q
(ERVW JRY XNQH PRUJDQ#EODHQD

\$LOHHQ 9DXJKDQ
Swyddog Prosiect Cynorthwyol
)I{Q
(ERVW DLOHHQ YDXJKDQ#EODHQD

'DPLDQ \$VVLQGHU
6Z\GGRJ 3URVLHFW 7LUOXQ
)I{Q
(ERVW JRY XNQH PRUJDQ#EODHQD

Caroline Matthews
6Z\GGRJ 3URVLHFW \$PJ\OFKHGG
)I{Q
(ERVW FDUROLQH PDWWKHZV#EODHQDX JZHQW JRY XN